

Planinski Vestnik

Glasiló „Slovenskega Planinskega Društva“

XXI. letnik

1921

štev. 3

Mesečnik v planinah.

Spisal Janko Mlakar.

(Dalje.)

III.

Noč je potekla mirno. Lojze je namreč na Martinov svet zavezal oči, in tako mu je dala luna mir, on pa nama. Samo vstal je precej pozno; pozabil je namreč, da ima zavezane oči in je mislil, da je še vedno trda noč, dasi je solnce že stalo visoko. Dan je bil posvečen splošnemu počitku. Kratek izprehod, ležanje na travi, kuhinjsko delo, urejevanje notranjih razmer s pomočjo jedi in pijače ter tarok, to so bile poglobitve točke dnevnega reda, ki so se po potrebi in prijetnosti več ali manj ponavljale.

Ko je pa zvečer Bog prižgal na nebo svojo obločnico, smo delali na klopi pred hišo načrt za drugi dan. Tovariša sta bila za turo čez Planjavo in Ojstrico v Kocbekovo kočó, jaz sem bil pa proti. Sicer nimam prav nič ne zoper Planjavo, ne zoper Ojstrico in tudi ne zoper Kocbeka in njegovo kočó; toda kadar mi kdo to pot omeni, obudi se mi vselej v srcu nekaj gnevu podobnega. Zakaj?

Bilo je tam pri zadnjem studentu pod Presedljajem. Tomišek, tisti, ki so ga krstili za Franca, mi poda z vodo napolnjeno, poldrugi liter držečo slatinsko steklenico (tako iz debelega stekla) z očetovskim opominom, naj jo denem v nahrbtnik, češ, da je nadaljna pot do Kocbekove kočó suha in brez vode. Jaz ubogam in jo stlačim čisto na dno. „Zakaj pa ne na vrh?“ bi kdo mislil. Sam ne vem zakaj. Človek pač večkrat kaj stori, ko sam ne ve, zakaj.

Tisti dan pa je bila pot od Presedljaja do koč mokra in polna vode, ki je neprestano tekla naravnost iz oblakov. Tudi naslednji dan, ko sva se vračala čez Ojstrico in Planjavo v Ljubljano, ni bilo dosti boljše; prav nič nisva pogrešala vode do Ljubljane. Takrat pa je preiskaval pri vhodu v Ljubljano na sedanji Gosposvetski cesti kovčke in nahrbtnike precej natančen naslednik svetopisemskih cestinarjev. Ta je takoj našel, na kar sem jaz bil čisto pozabil. Otikal je namreč steklenico z vodo in jo je proglasil kot „zatajeno, dachu podvrženo blago“, češ, da je v njej — žganje. Ko se je pa na lastna užaljena usta prepričal, da je označena slivovka res le nedolžna voda, mi je zažugal, da me bo „v ponovnem slučaju naznanil zaradi zapeljevanja uradnih oseb“. Ko bi ne bil imel obče znanega dr. Tominškega za pričo svoje nedolžnosti, ne vem, kako bi se bila vsa zadeva poravnala, ker je „uradna oseba“ vzela vso stvar za jako resno.

Sicer nimam prav nič ne zoper Planjavo, ne zoper Ojstrico in tudi ne zoper Kocbeka in njegovo koč, toda kadar mi kdo to pot omeni, se mi zbudi vselej v srcu nekaj gnevu podobnega, ker se spomnim . . .

Ker se nismo mogli zediniti glede ture, smo odložili odločitev na drugo jutro in šli počivat, tovariša v sobo, jaz pa v podstrešje, kakor prejšnjo noč.

Ker sem vsled svojega poklica obsojen k zgodnjemu vstajanju, mi tudi v počitnicah solnce malokdaj prisije v posteljo. Tisto jutro gori na Okrešlju je pa stalo že precej visoko, ko sem se prigugal s podstrešja. Svetloba, ki se je v gostih pramenih vsipala skozi okna, me je tako slepila, da se mi je skoraj zdelo, kakor da ne vidim prav, ko me je pod stopnicami ustavil orožnik z ukazujočim „Kdo ste? Legitimirajte se!“

Jaz sem sicer rad prijazen in vljuden — vsaj mislim tako — toda če te kdo na vsezgodaj, ko komaj spregledaš, že nahruli in zahteva, da se mu izkažeš: kaj si, kakšen si, od kod si in kam si namenjen, te mora zgrabitati jeza, če bi tudi imel mesto žolča limonado. Zato sem precej rezko odgovoril: „Saj vidite, da sem ravnokar vstal. Niti umil se še nisem, tudi molil ne in zajtrkoval, naj se pa že legitimiram! Ne bodite sitni! Sploh sem pa v hiši za sedaj jaz gospodar in lahko zahtevam vašo legitimacijo.“

„Tako“, odvrne orožnik z zlobnim nasmehom in mi pomoli pod nos na puško nasajeno bodalo: „To je moja legitimacija; zdaj pokažite vi svojo! Pa hitro!“

Tako solidni legitimaciji seveda nisem mogel ugovarjati in izkazal sem se tudi jaz. Ker je našel vse podatke v redu, je postal nekoliko vljudnejši. Povprašal me je nato po tovariših. Najbrže je bil v Solčavi

zvedel, da smo šli na Okrešelj. Pokazal sem mu na spalnico, potem pa odšel po stopnicah v vežo, kjer sem padel v roke drugemu orožniku, ki je bil še nekam prijazen.

„Kaj ne, moj tovariš Bellak je precej služben?“ mi je pripomnil smehljaje.

Tu se mi naenkrat posveti v glavi. Lojze mi je namreč enkrat tega Bellaka pokazal na Pragerskem. „No, gori v spalnici se bodo zelo prijazno pogledali“, mislil sem si. Zakaj bili so si stari znanci: Bellak je Martina pred nedavnim časom varoval na potu v Gradec, kamor je ta zaradi neke srbske, obrnjene slovenske zastave šel na štirinajstdnevni oddih; za Lojza se je pa ravno takrat na vse kriplje prizadeval, da bi mu priboril „signum laudis“ z ričetom, ker je v cerkvi „pobiral za srbske koce.“

Niso se pomenkovali dolgo; kajti Bellak je kmalu priropotal doli in povedal, da je soba prazna. Šel sem se prepričat, da sta ptička res izletela; tudi nahrbtnikov in cepinov ni bilo nikjer. Ker sem jima zvečer rekel, da ne grem z njima, sta jo kar sama pobrala. Da sta odšla brez slovesa, mi sicer ni bilo všeč. Vendar sem bil vesel, da se niso dobili z Bellakom; kajti Lojze se je vselej raztogotil, če mu je kdo omenil obljubljeno odlikovanje, Martinu se pa pretaka celo nekaj turške krvi po žilah. Lahko bi se bile torej zgodile kake neprijetnosti . . .

Bellak se je za nju zelo zanimal. Ko sem mu odkritosrčno povedal, da sta šla brez legitimacij, kot planšarja oblečena, na kranjsko stran, se mu je hudobna zadovoljnost razlila po obrazu in začelo se mu je silno muditi za njima. Da bi ju ne izgrešil, me je še povprašal, katero pot sta si izbrala.

„Včeraj smo se zmenili nekaj o Turskem Žlebu. Ako vas ravno zanima, pa pogledjte tja; saj ni daleč, sneg sega precej globoko doli in po sledih bodeite lahko spoznali, če je kdo tod hodil. Ko sem šel jaz v pondeljek tam mimo, ni bilo še na plazju nobene sledi.“

Bellak je bil s tem mojim odgovorom zelo zadovoljen in mi je obljubil, da se vrne z mojima tovarišema in da bo zvečer še „prijetna družba“ na Okrešlju. Drugi orožnik bi bil najraje ostal pri meni; toda moral je z njim in mu kot solčavski rojak služiti za vodnika.

„Hvala Bogu, da sem se jih na tako lep način iznebil“, sem rekel sam pri sebi, ko sta orožnika odšla po planini navzgor. „Sedaj bom en lep dan preživel v miru in divni samoti. Najprej si skuham čaja, nato se grem malo poizprehajati; opoldne si pripravim obed, po kosilu pa ležem v senco.“

Med takimi in enakimi prijetnimi mislimi grem v spalnico, da vidim, koliko brašna sta mi tovariša pustila. Zdajci sem bil pa jako neprijetno presenečen: po dolgem iskanju sem se prepričal, da sta pobrala prav vse, kar spada pod oddelek „prehrana“; zato sta mi pustila vse perilo! Namen je bil prozoren. Hotela sta me izstradati in tako prisiliti, da pojdem za njima. Da bi pa ne prelahko imel nositi, prepustila sta mi svoje perilo. Zdaj mi res ni kazalo drugega, kakor iti za njima; zakaj od „divne samote“ še nihče ni bil sit. Hitro pospravim vso hišo, zbašem tiste cunje v nahrbtnik, ki je bil zato precej rejen, četudi ne posebno težek, zaklenem in odidem proti Kamniškemu Sedlu.

Na snegu, ki je tudi tu segal daleč doli, takoj zapazim stopinje tovarišev. Mahala sta jo bila kar po sredi plazū in tudi jaz sem ubral isto pot. Vstop v steno Brane je bil jako dober. Bog daj tistemu, ki je izdelal stezo v skalo, dolgo življenje, da bi še kaj enakih naredil! Stena se skoraj sama nekako pogreza pod teboj v tla, tako da si kar naenkrat na poti, ki se lepo vije po zelenem pobočju Brane proti Sedlu.

Pred Kamniško kočo nekoliko postojim, ker sem se spomnil Tominškega, steklenice z vodo in tiste „uradne osebe“ poleg kolizeja v Ljubljani. Toda naposled je zmagalo prijateljstvo in urno jo mahnem naprej.

Takoj onstran Sedla se je pričel zopet snežen plaz, na katerem brzo zagledam znane mi sledi podkvic s peterimi konicami. Ti odtisi me vodijo še onkraj plazū po dobro nadelani stezi in me pripeljejo slednjič na vrh Planjave. Upal sem trdno, da me tu pričakujeta moja „ministra za prehrano“, toda mesto njiju sem našel prazno steklenico z Martinovim lakoničnim povabilom na obed, ki se vrši na Ojstrici ob dveh popoldne. Lojze je pa še pod vabilom zapisal prijazno bodrilo: „Sero venientibus ossa!“¹

Jaz se sicer ne razburim, če me kdo povabi na obed, toda tisto vabilo gori na Planjavi me je pa le malce razjezilo. Ko bi Lojze vsaj mesto svojega hudobnega pristavka zavil v vabilo kaj za obed porabnega in pustil v steklenici za par prstov pijači podobnega! In tudi čas sta določila; nisem niti vedel, kdaj sem vstal, ker nisem imel ure s seboj. Pustil sem jo bil namreč doma, ker je vzel Lojze svojo in se nisem hotel obteževati z nepotrebno prtljago. Pogledal sem proti ljubljanskemu gradu na uro, pa nisem mogel razločiti kazalcev, ker je bilo preveč dimnato. Bil sem torej navezan samo na solnce in nase. Ker je bila moja senca že jako kratka, sem spoznal, da mora biti krog enajstih. Zato sem se moral zelo podvzitati, če nisem hotel dobiti obranih kosti.

¹ Pozno došlim kosti!

Deloma po pečeh, deloma po snegu pridem najprej do dveh ostrih skal, ki se imenujeta Dolnje Vilice. Ker ni bilo nič na njih nabodenega, se nisem posebno zanje zanimal. Pravijo, da todí prehajajo divje koze iz Kranjske na Štajersko in obratno, to pa — tudi med vojsko — brez vsake legitimacije. Nato sem moral zopet navzgor na Luško Brano. Tu se mi je odprl lep pogled v Logarsko dolino. Odložim nahrbtnik, sedem nanj, podprem si glavo z rokami in zrem v ta lepi solnčni svet, ki bi bil še veliko lepši, ako bi jaz ne bil — tešč. Pod seboj sem sicer imel mehko, nad seboj toplo, a sredina je bila prazna, tako prazna, da sem se kar hitro zopet oprtal in se spustil navzdol proti Škarjam. Ker je solnčna ura kazala že precej čez poldne, se nisem nič mudil v njih, marveč sem neutegoma hitel naprej.

Ojstrica se mi je bolj in bolj bližala in zdelo se mi je celo, kakor bi bilo nekaj živega na vrhu. Da bi hitreje prišel na vrh, sem si izbral marsikatero krajšnico; le škoda, da se je slednjič skoraj vsaka izkazala kot daljšnica. Ko se mi že blizu vrha sproži nekaj skal pod nogami, se prikaže nad menoj Lojze z uro v roki in mi zakliče: „Hitro, Janko, le hitro, imaš že pol ure zamude, in kosilo bo vse prestano!“

„Bog te živi! Lepo si naredil, da si prišel za nama“, me pozdravi Martin, ko pridem na vrh.

„Zato sta pa vidva toliko grše naredila“, odvrnem mu s temnim obrazom. „Tako-le po tatinsko brez vsakega slovesa oditi, je li to prijateljstvo? Nikdar več...“

„Stoj, Janko!“ me prekine Lojze, „in ne sodi prehitro. Povej mu ti, Martin, kako in kaj, meni tako ne bo verjel!“

„Dobro“, pravi ta, „sedi semkaj, to je najlepši prostor in poslušaj! Res je, pobrala sva jo kar natihoma; toda tega je kriv mesec — pri njem se pritoži. Sanjalo se mi je, da delam maturo. Tu zarohni predsednik nad menoj: „Gospod kandidat, kako se predrznete priti v tako pomanjkljivi obleki pred to veleučeno komisijo!“ Jaz se ves prestrašen pogledam in vidim, da sem v sami srajci. Hitro se obrnem in planem iz sobe, kajti sram me je bilo in začelo me je tudi zebsti. Tu se — prebudim. Silno se začudim, ko zapazim, da sem na snežišču pod Planjavo. Pred menoj je korakal Lojze, počasi, z umerjenimi koraki kakor po glavni cesti. Očividno je še spal. Mesec naju je oba vzdignil in nesel proti Ojstrici. Ko sva prišla čez plaz na trdna tla, sem zbudil tudi Lojza. Ta se pa ni nič čudil, marveč je bil hud, ker nisem pustil, da bi ga bil mesec nosil vsaj do vrh Planjave. Vidiš torej...“

„Od kdaj si pa tudi ti postal mesečen?“ prekinem tu Martina.

„O, to bolezen imam pa že dolgo“, odvrne mi smeje se; „zato imam tudi doma oknice iz pločevine, da me mesec ne ukrade.“

„Meni se pa zdi“, pravim nato, „da me hočeta vidva s to mesečino prav pošteno potegniti. Čudno je namreč zlasti to, da sta znala v spanju tako dobro in korenito ločiti jed in pijačo od perila.“

„To pa ni lepo, da naju tako slabo sodiš“, se oglasi Lojze. „Že vidim, da se ti moram obtožiti. Ko sva se sinoči z Martinom spravljala spat, sem omenil, seveda ne resno, da bi bilo kaj imenitno, če bi pobrala vse brašno in na skrivnem odšla na Ojstrico. Veš pa dobro, da se človeku rado sanja o tem, na kar zvečer misli. Pri mesečniku pa ne ostane pri samih sanjah, marveč on včasih to tudi stori. In tako sva tudi midva pod vplivom lune v spanju pobrala vse, kar je bilo v sobi za pod zobe, pustila ti pa vse !perilo, prav kakor sva zvečer mislila. To ni prav nič čudnega. Kaj sem jaz že vse napravil, kadar me je luna nosila! Nekoč sem dal budilnik narazen, ker ni kotel klicati. Nikakor nisem mogel najti napake. Ker se je zmračilo, pustim ga razloženega na mizi v delavnici, ki jo imam, kakor veš, na vrtu. Lahko si misliš, kako sem se začudil, ko je začel drugo jutro ropotati na omarici poleg postelje. Po noči me je namreč luna nesla v delavnico, tam sem sestavil budilnik in ga nesel s seboj v spalnico. Copat, ki jih nisem pozabil obuti, se je še držala . . .“

„No, veš, Lojze, ta je pa malo prehuda“, mti sežem tu v besedo.

„Kaj bo prehuda“, razhudi se Lojze; „če ti pa povem, da se je copat držala še . . . No pa, saj ni, da bi ti pravil. Pa ti govori, Martin, če ni bilo res!“

„Res je bilo, res“, pritrdi mu ta; „lahko verjameš. Tudi meni se je enkrat pripetilo nekaj podobnega. Neko noč mi je mesec svetil ravno na posteljo, ker sem pozabil okno zagrniti. Ko drugo jutro vstanem in grem na vrt, vidim, da je najlepša jablana, ki sem jo nameraval isti dan obrati, skoraj popolnoma prazna. Samo nekaj peškov je še viselo na nji. Preden se pa utegnem razjeziti, mi pride sestra povedat, da so jabolka v shrambi. Ponoči sem jih bil sam obral! Takoj nato sem dal narediti v spalnici železne oknice. Je že tako, Janko, na svetu se marsikaj dogaja, kar je neverjetno, pa je le resnično.“

„No, ali si slišal sedaj?“ se zopet oglasi Lojze. „Ako še ne verjameš, da naju je luna nesla na Planjavo, naju ne maraš več smatrati za prijatelja in tudi ti nisi več najin prijatelj, ampak neveren Tomaž. Zakaj, kako moreš le misliti, da bi prijatelja prijatelja tako potegnila?“

Ni mi drugega kazalo, nego ostati prijatelj ali pa neveren Tomaž. Ker sem se odločil za prvo, smo se tisti dan imeli jako dobro na Ojstrici.

(Konec prihodnjic).

Planina Trebiščina 1401 m.

Dr. H. Tuma.

Na levo pod Vršacem se vidi navzdolni greben rušastega Kanjavčica, ki je viden tudi konec Dola iz Zadnjice. Po grapi med Kanjavčicem in Vršacem je težek odstop v Zadnjiški Dol, katerega so izvajali nekaj divji lovci iz Trente. Sila nevaren je. Pod Kanjavčicem se gručasti Zadnjiški Dol prekobali v zeleni Trebiški Dol, ki spada pod planino Trebiščino. Iz doline Zajezzerom peljejo čez „Lašte pri Jezerih“, ki tvorijo rob proti Goriškemu, tri ovčje steze, imenovane Prvi, Drugi in Tretji Prehodávec; tik pod Kanjavčicem je zadnji Prehodávec. Pod zadnjo glavo Lope 2077 m vede Prvi Prehodávec, po njem navadno prehajajo ovce iz Trebiške planine na bohinjsko stran. Zaznamovana pot SPD. in najlažja pa je čez Drugi ali Srednji Prehodávec. Vse tri steze se združijo ob točki 1632 m, malo pred predelom Zadnjiškega in Trebiškega Dola.

Trebiški Dol je še sedaj lep in dober pašnik. Ta sega po celem pobočju Ozebnika 2084 m in vstricnega vrha „Na Glavi“ 1869 m, na drugi strani do grebena Lop in od Zadnje Lope doli čez sredo Rjave Mlake. Stopivšemu na rob Lašt se ti v jutranjem solncu zasveti travnato pobočje Ozebnika, vse polno živozoltih cvetov gornika (*Helianthemum*). Levo pobočje Dola tvorijo visoke dolge galerije iz labore, pokrite z gostim ruševjem, nad njimi strme zeleničaste police, višje gori škednji grebena od 2077 do 2353 m, to so Trebiške Lope. Med posameznimi vrhovi Lop so sicer strmi prehodi, znani trebiškim kozarjem, čez katere uhaja tudi drobnica; turistu, ki stopa po travnati dolini navzdol, pa se na prvi pogled, posebno v bleščečem solncu, zdé kakor visoke, nepristopne gore.

Karakteristični so gorenji skladi v temenu Ozebnika. Dočim je glava obla in rušasta, molé nekoliko pod vrhom v krogu skalnati skladovi iz temena kakor pomol. Od tega imajo ime „Obroč“. Pobočje pod Ozebnikom nad Dolom se imenuje Konjska Polica, dokaz, da so na planini pasli nekaj tudi konje. Na levo nad to polico je rušasta glava Konj. Za Glavo 1869 m je svet gozdnat ter se vidi zadaj temna glava Velikega Vršovca 1856 m nad Logom.

Steza po zadnjem Prehodávcu se gubi precej strmo pod Lašte, najprej med raztrganim pečevjem, potem čez gručaste, z rušjem obrasle vesine, po katerih se vidijo trhli štori macesnov, kar dokazuje, da je nekaj ves breg pod Goriškim Robom bil zelen gozd.

Trebiški Dol prehaja v grapo Korita, po katerih leži še pozno v leto snežni plaz. Izpod njega malo pred vstopom v gozd šumlja hladen

izvirke čiste snežnice. Korita pod planino strmo odpadajo, izpod njih izteka potok Veládovec. —

Do prvega izvirka sva prišla ravno okoli poldne. Posedla sva nekoliko minut v hladni bukovi senci s krasnim pogledom na Trebiške Lope. V poludanskem solncu je lučni kontrast v Trebiškem Dolu posebno efekten. Cvetno, žolto pobočje Ozebnikovo, svetlo-zelena preproga Dolovega podanka, visok bukov gozd, ki zapira dolino, temno ruševje kakor dolga pasa nad Dolom in pobočje sten Lop, vse to tvori lepo in veličastno sliko. Posebno divji je raztrgan vrh 2315 m, ravno nasproti tebi „Malo Špiče“.

V planinski stan Trebiščine sva stopila nekoliko po pol eni uri popoldne. Vojaški zemljevid planino napačno nazivlje Lepoča, katera je nižje doli mala lepa ravnica (1147 m). Lepoča ali lepoče je pogosto ime za travnato ravninico, zaraslo gorsko jezerce ali kal. Takih lepoč je povsodi po Julijskih Alpah; vse so tako karakteristične, da jih turist takoj spozna. Po Tolminskem pa se rabi lepoča ali lopoč v prvotnem pomenu: kal za živino. Ime Lepozsi pa najdeš tudi na Tirolski meji nad Asiažko planoto.

Planina v Trebiščini je kakor vse Bovške planine v posesti družbe; posestnikov je sedaj 21. Lastnina je občinska; kajti le občina ima pravico, da seka debla za rabo občanov in za prodajo. Tudi paša do 15. junija in po 15. septembru pripada občanom. Posestniki planinskega stanú imajo le glavni užitek, t. j. izključno pašo od 15. junija do 15. septembra, s pravico, jemati ves potrebni les za kurjavo in za zgradbo planinskih koč in hlevov, navadno tudi z odveznimi pogodbami zajamčeno pravico lova. Te pravice skupaj imenujejo po Bovškem in Tolminskem „rožo“. Občina ima torej lastninsko pravico, planinsko servituto „rožo“ pa imajo oni posestniki, katerih predniki so v davnem času pridobili to pravico s tem, da so zgradili planinski stan in pasli izključno svojo živino. Izprva so bili ti posestniki identični z občinskim oddelkom, pozneje, ko so se zgradile nove hiše v dolini, pa so ostali ti prvotni občani upravičenci, ki smejo prosto razpolagati s svojim deležem na planini. Moram opaziti, da gg. juristi, ki so delali zemljiško knjigo v teh krajih, niso prav nič razumeli dejanskega in pravnega razmerja. Namesto da bi vknjižili lastninsko pravico na ime občine in servitutne pravice na ime upravičencev, so iznašli nesmisel, da so vknjižili lastninsko pravico z eno polovico na ime občine, z drugo polovico pa v nerazdeljenih deležih na ime upravičencev. Seveda so pozneje upniki zasegli marsikateri delež po zastavni pravici in lahko bi pognali, kadar bi hoteli, planino na dražbo, kakor bi tudi vsak deležnik imel pravico zahtevati dejansko delitev planine in

bi tako onemogočil obratovanje planine in pravilno živinorejo. — Bili so to res odlični juristi, vredni (vsaj dobili so jih!) zaslužnih križcev in povišanja na prav visoka mesta.

Tako so si izumetničili juristi podobo planin, gozdarji pa svojo. Združeni s politično oblastjo preganjajo koze s planin, ljudi pa podijo v nemške in ameriške rudnike! Človeku se milo stori, ko hodi po solčnih, lepih planinah, ko občuje z nepokvarjenim ljudstvom, zdravega razuma, železnih mišic in kit, potem pa zasleduje korak za korakom učinke birokratizma, ki ljudstvu zavira gospodarski razvoj in mu greni življenje.

Na Trebiščini je sedaj okoli 600 ovac in koz. Kljub temu, da je politična oblast storila vse mogoče, da bi koze pregnala, jih Trentarji in Sočani še vedno držé. Saj bi brez njih res ne mogli živeti, ker so strma pobočja naših Alp pristopna le kozam. Celo za ovce so prestrme in prerevne; često morajo vsled suše pognati še pred koncem „rože“ v dolino in vsako leto jih po strmini pogine desetorica in več. Le koza se varno vzpenja po policah in žlebovih gorâ in si išče tam slastno tenko murávcico. Kakor so pastirji pravili, je še pred 40. leti planina Trebiščina bila v posesti občanov Ziljske doline, ki so imeli tam govedi in konje. Šele pozneje so jo dali v zakup Sočanom in ti Trentarjem. Živine pa nimajo le upravičenci, ampak sprejemajo jo od vsakega, le da mora ta plačati stójino.

Na Trebiščini sem imel najti 60 let starega pastirja Antona Kravanja, vlgo. Henžarja, ki je že od mladih let za pastirja. Bil pa je šel iskat izgubljene ovce mimo Malega Špičja na bohinjsko stran, kake tri ure daleč. Govoril sem z njim šele pri drugem obisku planine Trebiščine, a takrat sem imel vsa imena zapisana in sem le ugotovil, da so se popolnoma ujemala. Henžar je pravi tip alpskih pastirjev, starih samcev, ki žive le s naravo in z živino. Oko mu je bistro ko orlovo in pozorno kakor studenčica. S prostim očesom more videti kakor mestni človek z daljnogledom! — Drobnica iz Trebiščine sili na sočnejšo bohinjsko stran, tako da jo morajo pastirji vedno zavračati. Pravijo, da je piča ondot toliko boljša, da čreda na dan molze 50 funtov mleka več, kadar zaide tje na dnino.

Dnina ¹⁾ se imenuje del pašnika po katerem se čreda lahko sama pase cel dan ali tudi po več dni, torej „Tagweide“.

¹⁾ Napačno razlaga to ime „dnina“ Trentar v Planinskem Vestniku XIII., stran 82., ko pravi, da pomeni Velika Dnina kraj ali goro, ki je zelo na solcu, ki je zelo vroča ter leži proti poldnevu (Huda Južna). Še bolj napačno pa tolmači to besedo zgodovinar Simon Rutar, ki je precej nekritično vzel za podlago spakedranko iz vojaškega zemljevida Velika Duina. Iz tega tiskovnega pogreška vojaške mape prof. Rutar, sklicujoč se na dolenski izgovor, misli, da pomeni „divjina“ t. j. divji kraj. Napačna je tudi moja prvotna razlaga dnine od dno — Hochkar, za Veliko Dnino pod Škrlatico.

Iz planinskega stanu Trebiščina sva odrinila ob 12.45 pop. Pot gre skozi mlad bukov gozd po globoki, tolsti črni prsti. Kmalu po vstopu na desno cvrlja, dokler ni suše, izpod skrilnatih plasti piten studenec v raztresenih curkih. V 20 minutah se stopi na Lepoče, ki so bile še nedavno obrasle z visokimi hojami, smrekami in macesni, sedaj pa je ves gaj razdejal mogočen plaz od Čistega Vrha doli (1874 m). Na levo od tega pelje od planinskega stanu steza čez Škrbino v dolino V Plazéh. Od zadnje Trebiške Lope (2353 m) proti Čistemu Vrhju se niža v mogočnih skladovih klin, ki deli Trebiško dolino od Plazke. Zeleničasta glava v tem debru je Plazki Vršac, pod njim neprehodno zeleno sedlo 1866 m.

Jelkine veje so v gozdu ob poti visoko gor obsekane, ker jih spravljajo ovcam in kozam za zimsko hrano. Pastirji pravijo, da jelkino listje drobica po zimi slastno žrè.

Četrt ure pod Lepočami tik ob poti tvori Veladovec slap in ob slapu med njim in potjo v mahovju je skrit dober studenec. Na levo od Veladovca v pobočju tvorijo robovi Malega Vršovca (1218 m) mejo Trebiške planine. Iz grape Veladovca med Čistim Vrhom in Veliko Tičarico (1891 m) vede težavna kozarska steza čez Drt v Plazko planino. Iz gozda se stopi pri prvi staji „Na Krotici“ (izgovarjaj kakor Krutica t. j. strmica). To je lepa solčna poletna staja, visoko nad Sočnim Prodom, obrobljena z gozdom. Obronki Tičarice so Osojniki, višje gori rušasti, strmi, nižje doli pa gozdnati. Od Krotice naprej je pot dobro izhojena in se hitro niža do ceste.

Pod Krotico stopivšemu iz gozda ti stoji nasproti onkraj Soče golo strmo pobočje pod 1612 m, imenovano Ognjišče. Ljudstvo ima po sporočilu še v spominu, da je požar pokončal gozd, ki je segal zdržema od Loga po celem pobočju Grintavškega grebena. Sedaj je ohranjen le še erarski gozd okoli planine Verevica in pod Grintavcem, imenovan Strmarica. Podoba Ognjišča spominja na enako Velikega Vrha (Rombon) nad Bovcem, na Čelo nad Zadnjico in številnih „Požganih Glav“ in Požganj. Na vseh teh gorah se takoj opazi; da nimajo niti enega grmiča ali drevesca. Požar je uničil tudi zadnjo korenino. Po sporočilu pastirjev so se zgodili ti požari pred 150—200 leti, ko je jelo pastirjem primanjkovati paše in so bili gozdovi še vsi grajska last. Ker se gozdov niso mogli drugače polastiti, so jih zažgali, potem pa svet potom paše priposestvovali. Kakor je v davnih vekovih meč pastirju vzel vso zemljo, tako je pastir s požarjem vrnil svet svojim čredam.

V „Zlatorog“ sva stopila ob 2.15 dopoldne.

Smučevska tura na Vel. Planino.

G. Gussich — Zagreb.

(S sliko.)

oš nije bilo sunce izašlo, kad sam krenuo iz Bistričke kuće put Vl. Planine. Vladao je još suton, a jutarnji vetar donosio je oštar i hladan zimski zrak s visina. Sa smučima na ledjima koracao sam prilično brzim tempom prema Kopišću. Nakon jučerašnjeg nevremena obećavalo se lepo vreme. Na nebu ni oblaka! Zvezde su već davno bile zašle, kad me vrhunci pozdrave svojim jutarnjim rume-nilom. Jučer je bilo zapalo mnogo novoga snega, koji se sada zrcalio i kupao u crvenilu jutarnjega sunca. Dva zečića, koji su se bezbrižno igrali na ledini, prestrašeni zvekom mojih potkovanih cipela, brzo po-tražiše zaštitu u gustišu. Na ledini, sa druge strane Bistrice, usred velikih jela i omorika, raširilo se nekoliko dugoljastih, mahovinom zaraslih, drvenih kućica. Iz jedne od njih dizao se tanak i proziran stup dima k nebu. Nekoliko kudravih pasa skupilo se oko lugara, visokog i kršnog čovjeka, a mlada njegova kćerka upravo je iz staje nosila pun čabar sveže podojenoga mleka.

Doskora eto me i u samom Kopišću, gde ostavih Bistricu sledeći put, koji se naglo diže na Dol. Uskim ključevima vodio me put sve više i više. Postajalo je toplije, a i sneg je, premda mestimice sasvim zaledjen, postajao sve dublji. Gdegdje se otvarao pogled na suncem obasjane vrhove Mokrice i Krvavca, iza kojih se plavilo azurno i čisto zimsko nebo. Mestimice mi put presecahu tragovi divokoza, koje su, bežeći od snega, pošle da u nižim predelima potraže hrane. Doskora se nadjoh i pod starim jelama Dola. Teško su držale na sebi zamrznuti snežni oklop, koji ih je sa svih strana sapinjao.

Navukoh smuču, i doskora je njihov dugi trag kao zmija presecao nedirnutu veliku belu površinu. Izašavši iz šume, evo me na velikoj livadi, gde je u debelom snegu nekoliko pastirskih kuća očekivalo proleće. Velike sige leda visele su sa krovova tvoreći najbizarnije oblike. Za-okrenuh desno uz brdo, časkom presecajući velike bele površine gorskih livada, časkom opet vozeći se velikom crnogoričnom šumom. Nosile su me smuču kroz te bajoslovne krajeve, kroz dvorove i hramove bele i neumoljive božice zime ili kroz njene ogromne bele poljane, čiste i ne-dirnute, pune dražesti i lepote. Uspeh se napokon i na visoravan Vl. Planine. Daleko je kružio pogled, daleko se odmaknulo obzorje! Prema severu zahvaća oko bele blistajuće glavice Kamničkih Alpa, nanizane jednu do druge, svaku posebnoga, karakterističnoga oblika. Nanizali su se svi ti prerazni vrhovi, svi pokriti debelim naslagama snega. A nebo

čisto, plavo, kakovo samo u zimi, nakon bešenja nemilosrdne bure može da bude. Prema jugu se raširilo veliko Ljubljansko polje, sa rasejanim kućicama, oranicama i poljima, bež snega, mestimice sa livadama, koje su se već bile posule proletnim zelenilom. Samo je ovde, u ovim visinama, sve još spokojno spavalo zimski san, očekujući proleće.

Velika Planina.

Dugo sam ovde ležao izvalivši se na mestu, gde je vetar sav sneg bio odneo. Ugodno je bilo, nakon dugoga hoda ležati na toplome suncu i uživati u ovako retkom razgledu.

Brzo je prolazilo vreme! U crkvisi podno susednoga brega davno je već odzvonilo podne, a sunce se sve više počelo naginjati zapadu, kad se odlučih na povratak. Navezavši smuči strelimice poletim prema dolini. Veselo su me nosile moje daske, sneg se je prašio od brzine, i oslobođen svih zemaljskih briga, lako sam i bezbrižno jurio, sad izravna sad opet u zavojima, put Dola. Brzo se menjala okolica! Čas sam jurio šumom, čas livadom; katkada projurih uz koju samotnu pastirsku „bajtu“ ne smetajući je u njezinu snatrenju. Već se i sumrak počeo spuštati, kad skinuh na Dolu smuči, da polako krenem u Bistricu. Dosta je dugo trebalo, dok dodjoh u dolinu. Sunce je poslednjim tracima grlilo bele gorske velikane, a i prve se već zvezde počele javljati na zapadnom horizontu, kad me dolina Bistrice napokon primila pod svoje okrilje.

Ostrnik (2035 m).

Dr. H. Tuma.

Vrlji Jakob Kolarič, po domače Tonč, posestnik iz Ukev, me je vabil za par dni v svojo planino nad Tamarjem. Ena najlepših slovenskih planin je Ukovska. Razpoložena je kakor zibel (Korošci bi rekli „zibala“) med dva temna gorska hrbta, ki segata od Ostrnika doli in Štarhenta v Kanalsko dolino. Dolina je sočna in hladna, vsa polna staj. Ukljani imajo le malo polja v dolini pri vasi in še tisto, kar ga je, jim zasipavajo hudourniki Bela (= Fella), Ukovski potok, Perlušnik in Srebrni potok. Znana je katastrofa 13. septembra 1903, ko je naliv po Ukovskem hudourniku skoro razdejal spodnji del vasi.

Glavni dohodek Ukljanov je od gozdov in od živinoreje, za katero so najugodnejša tla v Ukovski planini. Planina ima tako solčno lego, da se z živino preselijo tja že meseca marca. Vsak posestnik ima svoje staje, nekateri tudi po dvoje, nižje v dolini za spomlad in jesen, višje gori pod vrhovi za poletna vroča meseca. Na naborjetsko stran se raztezajo obširni gozdi, ki so sicer v lasti verskega zaklada, dajejo pa vsled starodavnih služnosti Ukljanom obilno lesa. Zato je tudi po naborjetski grapi še polno slovenskih imen; na primer Vokolulina, to je Globoka dolina, Tschurtschelegraben = V Potoce, Gaisrücken = Kozji Hrbet (1762 m), Poludnik (2002 m), Kesselwald = Kotline, Stare in Nove Kluzé, Hochbrenach (1572 m) = Koroški Vrh, Lerchriegel (1484 m) = „Drevkot“. Pod njimi na ukovsko stran sta senožeti „Ješče brdo“ in „Črtež“.

Odrinil sem 9. avgusta iz Ovčje vesi. Tudi tam so mi že pohvalili lepoto Ukovskih planin, češ da so „non pvus uvtra“. Koroški Slovenci, ki nemškutarijo, kaj radi kaj povedo, kar so čitali v nemških listih! Iz Ovčje vesi v Ukve je pol ure. Pot v planine vede takoj pričetkom vasi s ceste, strmo gori na desno v pol ure do lesenega križa, odkoder je krasen pogled na vasico in dolino.

Nad Ukvami se dviga Suhi Vrh (1369 m), ponemčeno: Dürrer Wipfel, ki vleče svoj hrbet do Loma (Lomeck). Za križem se gre nekoliko skozi gozd ter preide v deber Ukovskega potoka. Skoraj na levo se odcepi pot, ki drži gori na planine Ravna. Na desno se odpre grapa Filce, to je Bélica po koroško izgovorjeno. To podolje (Talzug) drži v ravni smeri do Žabnic. Sestavlja se iz dveh dolin, ki imata razvodje ob točki 1162 m. Na desno sledi dolina v Záprnice. Na zemljevidu je pisano Tuzagraben — izraz, ki ga tam nikdo ne pozna. Pravijo mu pa

tudi Klajgergraben, ki se razteza do pod Zahomskega Vršiča (Achomitzerberg, 1816) in tvori v ozadju Krnico. Na levo se odpira položna planina v Mečesniku (pokvarjeno na zemljevidu v Meschnik), na desno gori se vleče porasel hrbet, ki nosi tuja, očitno italijanska imena Žalament in Na Palaži. Skoraj nasproti na levo se odpira dolina Tamar, katero obdajajo vrhovi Konjščica (1942 m), Lepi Vršič (Schönwipfel, 1905 m) in Kok (1946 m). Desni del Koka je razkopan, rjavo-rdeč, ali, kakor pravijo Korošci, črnele barve, ker so nekdam prav pod vrhom kopali železno rudo.

Iskal sem Tonča najprej v spodnji planini, ki pa je bila zaklenjena; pri sosedu so mi povedali, da je gospodar še v gorenji planini. Prijazno so mi ponudili, da me popelje devetletna Nežka tja gori. Veselo se je Nežka postavila predme ter čakala, da greva. V predpasniku si je držala polno črnih drež (črešenj), ki jih je drugo za drugo zatikala med bele zobce in od črešnjevega soka zamazane ustnice. Bila je bosa, z eno roko si je zavihala predpasnik ter veselo skakljala pred mano po strmi senožeti. Seveda je nisem mogel dohitevati, dasi sem dober hodec. Čutila je to, se vsakih dvajset korakov ustavila ter se poredno smejala. Ko se je pokazala Tončeva koča, pa mi je s prstkom molče pokazala nanjo ter poletela nizdoli ko srna.

Tončeva koča je bila zaklenjena. Sedel sem na senožet pred kočo ter užival krasen razgled in vdihaval prav ambrozičen planinski vzduh. Razgled, idoč malo na desno, obsega celo Višenjsko skupino, Sveto-višarske vrhove, Kostrunove Špice, Poliške Špice, Poldnašnjo Špico in do Piparjev. — Vsega pota iz Ukev do Tamarja je bilo poldrugo uro. Že proti mraku je prignal Tonč živino domov; v prijaznem pogovoru sva sedela dolgo pod noč. Pravil mi je žalostno zgodovino koroških Slovencev, ki bijejo boj za ravnopravnost in gospodarski obstanek. Verski zaklad, gozdno oblastvo jih izpodrivata iz gozdov in pašnikov. Zaman je ves boj pred političnimi in sodnimi oblastvi, ker ima vedno prav oni, ki zatajuje svoj rod. Povedal mi je slučaj, da je sodnik v Trbižu dal za 24 ur zapreti starega moža, nekaznovanega, ker je izrekel, da ne zna dovolj nemškega in ne more v tem jeziku zanesljivo pričati ter da hoče slovensko govoriti. — Hudodelsko! Pravil mi je drug slučaj, da sta na shodu volilcev on in njegov tovariš ob sklepu poročila kričala „Abzug“, a da jima je orožništvo grozilo z aretacijo, ker je baje hudodelstvo javnega nasilstva, če teroriziraš deželnega poslanca pri njegovem poročilu. In vendar nista drugega storila, nego zahtevala javnih računov in dala izraza svoji nejevolji! Tožil mi je, da je vsa duhovščina v Kanalski dolini na nemški liberalni strani, učitelji z njimi in to je zlo za slovensko Kanalsko dolino. Tožil je tudi, da se slovensko razumništvo prav nič ne

briga za Kanalsko dolino in da smatrajo slovenske občine, posebno Ukve in Dépaljo ves, za izgubljeni. In vendar, je dostavil krčevito, hočento si sami pomagati in tudi prodremo! Z nekim ponosom mi je pravil, da so Ukljanje krepek rod in da kolonizirajo Naborjet in Lušče (Lussnitz). Navel mi je celo vrsto posestnikov Slovencev, ki so se tam naselili.

Drugo jutro sva odrinila precej zgodaj po dolini Tamarja prek Zagrana. Zagan na zemljevidu ni vrh 1942, ki se imenuje Konjščica, marveč le pobočje z gozdom in pašniki, ki se posamez imenujejo „V Sušji“, „Brežinovca“, „Zrnja raván“. Odtod se preide v dolino Pod Lomom. Lomsko sedlo meji Ziljsko dolino od Kanalske, onkraj je planina Dolinica, pokvarjeno v Delinza. Od planine pelje položna steza naravnost proti vzhodu do veliké Bistriške planine, kjer je krčma z 20 posteljami ravno pod Ostrnikom. Odtod se gre lahko naravnost po rušah na vrh. Od krčme do vrha sva rabila 40 minut, od Tamarja vsega skupaj tri ure. Razgled z Ostrnika je posebno lep na slovensko Ziljsko dolino in na Dobrač. Vse zeleno okoli tebe, proti jugu pa imaš ves pregled Julijskih Alp, posebno lepo Mangartske, Višenjske in Poliške skupine! Žal, da je le malo posetiteljev Slovencev in da se zdravijo tu v izborni Ahacovi krčmi skoro izključno koroški Nemci.

Namerila sva jo z Ostrnika naravnost na Žabnico, skoraj vedno po hrbtu mimo Žebzanja (1791 *m*) (žebzanje pomeni kapelico, kjer se moli; koroško „žebati“ je namreč moliti) na Zahomsko planino, kjer se je tudi že sezidalo par vilam podobnih hišic za letoviščarje. Seveda sami Nemci! Pod Zahomskim Vrščem sva dospela v gozd Mulej, 1743 *m*. Ker je Tonč nameraval domov, sva jo zavila na desno po gozdnem hrbtu doli do planine nad Mirnikom (1400 *m*). Tu sva se poslovila; Tonč se je vrnil v Ukovsko planino, jaz pa sem krenil naravnost doli v zahodno in vzhodno Filco, v Žabnico ravno za mlinom in potem po cesti v Ovčjo ves nazaj. Kjer se stekata Belica (Filca) in Bela (Fella), je na desno vrh Oblazič 1120 *m* (Obnas Lechnerjevega zemljevida), na levo pa Kugel 845 *m*. Med Konjščico in Starhentom (1974 *m*) pa je sedlo „Goriški Rob“. — Z vrha Ostrnika do Žabnice sem rabil nekaj nad dve uri in pol. Navadna pot z Ostrnika doli pa zavije pri Zahomskem Vršču v Vrtlinov log in po Vrtlinovi grapi na Žabnico. Še lepša, skoraj vozna pot na Ostrnik je iz Ziljske Bistrice.

Potovanje na Etno (3302 m).

Spisal France Oset.

Solnčnega februarskega dne leta 1914 smo sedeli trije prijatelji turisti za cerkvijo sv. Neže na Kumu (1219 m) s sankami v snegu. Med nami je bil tudi širom slovenske domovine dobro znani veleturist in humorist g. Jaka. Občudovali smo krasoto naše zemlje, se navduševali za naše gore, bregove in doline, obračali pa smo poglede tudi v daljine, nam neznane južne kraje preko sinjega Jadranskega morja. Naš Jaka je prepotoval mnogo sveta; bil je na snežnikih in ledenikih rajske Švice, prehodil je velik del Norvegije in Švedije in vseh dežel vmes. Govoril je nam o užitkih, ki so mu jih nudila potovanja in nas navduševal za turistiko. Zagledal se je proti jugu, proti severu in izrekel je besedo Etna! Videti mora žrelo tega strah in grozo razširjajočega velikana. Kdo gre ž njim? Oglasil sem se takoj — jaz! Sprejeto!

Določila sva mesec in dan odpotovanja, 19. majnika. Skrbno sva se pripravila, nahrbtnika sta bila nabito polna tople obleke, za orjaško visoko goro; tudi dobre volje nisva doma pozabila.

Dne 19. maja odpotujeva. Vlak naju pelje preko solnčne Goriške, kjer so baš črešnje zorele; kmalu sva bila v Vidmu, stolnici Benečije. Vozila sva se doslej skozi vasi, sela in trge, kjer prebivajo naši bratje Slovenci. V Vidmu so na kratko pretipali nahrbtnike laški financarji; po četrturnem čakanju sva prestopila v direktni rimski brzovlak. Krasna je bila res brza vožnja po lepih rodovitnih poljanah, med katerimi se nahajajo skrbno negovani vinogradi. Pri kosilu v Mestre pri Benetkah sva pila pristnega „chianti“. Mimo Bologne, večnega Rima, kjer sva prestopila v drug brzovlak, in Napolja sva dirjala čez celo divjo Kalabrijo ob sinjem Tirenskem morju proti San Giovanni di Calabria.

Tukaj se vlak ustavi in nas prepelje na ogromno ladjo ter ž njo v pol ure čez morsko ožino v nesrečno Messino. Nepopisno lep je bil v jutranjem svitu pogled raz ladjo na kalabrijsko in sicilsko obal. Jutranje solnce se upira na razdrto Messino, nekdanj ponosno in bogato. Krasne palače, hoteli, cerkve, trgovske hiše, vse je v podrtinah. Zapuščeno pa mesto nikakor ni, lesene nove stavbe pričajo, da prebivalci nočejo zapustiti nevarnega domovinskega kraja, in že se dvigajo zgradbe železnega betona iz tal ter hočejo kljubovati podzemskim silam teh krajev. Ladje vseh narodov križajo v prekrasnem zalivu, privražajo in odvažajo blago. Pozablja se potres leta 1908, ki je zahteval v Messini in okolici strašnih žrtev, pozabljeno je večno, resno svarilo: Etna!

Po kratkem odmoru nas pelje iz Messine vlak po rajskolepih vrtih, polnih južnega sadja. Drevje je v vrstah nasajeno; sad, debel kakor otroška glava, je visel na vejah; prijeten vonj se je razširjal povsod. Temnozeleni vrtovi segajo tik do pljuskajočega morja. Po enourni vožnji skozi ta sicilski raj sva prvič zagledala v daljavi vrh že dolgo zaželjene gore Etne; proga je šla po tokih lave. Na tej tisočletni lavi uspeva imenitno vinska trta in drugo južno sadje.

Kmalu je dospel vlak v kraje, kjer je bil pred štirinajstimi dnevi razrušil potres več naselbin in progo. Lahko smo opazovali podrtine teh krajev, ker je vlak vozil počasi in previdno. Videli smo prebivalce, ki so stali resno pred temi razvalinami; večinoma so bili možje, ki so se rešili, ker so v času katastrofe bili na delu v vinogradih in vrtovih. Mnogo žensk pa, ki so opravljale domača dela, je našlo grob pod porušnim zidovjem; malo jih je bilo videti.

Zadnja postaja naše vožnje je bila Catania, pomorsko mesto, kamor sva dospela po 3 urni vožnji iz Messine in 52 urni iz najine začetne postaje. Utrujena in zamazana sva zapustila železniški voz ter se za kratek čas ustavila v bližnjem grand hotelu, ki pa ni napravil na naju najboljšega vtiska. Osnabila sva se, se okrepila z laškimi jedmi, recimo „arrosti di svigna“ in se dodobra seznanila z ognjevitim sicilskim vinom. Mesto Catania ima zgodovinsko znamenite stavbe in spomenike in krasen mestni vrt. Izpod dreves gledajo kipi slavnih italijanskih mož. — Tukaj sva prvikrat videla veliko gledališče pod milim nebom; igra se samo ob lepem vremenu, prostora je za več tisoč ljudi. Ulice so dolge, ravne in široke, pa precej nesnažne. Povsod ležijo odpadki in ostanki; stopajo pa po njih med meščani kar črede pristnih katanskih koz, ki pobirajo ostanke. V sredi ulice je meščan kozo pomolzel in izpil mleko. Mnogo stavb je iz ohlajene okamenele lave.

Krenila sva jo po državni cesti proti Nicolosiju (700 m nad Catano), zadnjemu mestu pod Etno, kamor se dospe peš v 2 urah. Ob cesti se vrsti vinograd za vinogradom; nasajeni so na sami lavi in rodijo obilo dobrega vina. Od Catanije do vrha Etne ni sploh druge zemlje kakor lava. — Na Kras nas spominjajo ploti, ki spremljajo ceste in so zgrajeni iz večjih kosov trde lave. Ob teh zidih rastejo kaktusu podobne, a veliko večje rastline; iz njih sadu stiskajo olje. Na cesti sva srečavala pisane, slikovite sicilijanske vozove, dvokolnice, v katere je vprežena živahna mula. To žival bičajo neusmiljeno; Sicilijani trdijo, da smejo trpinčiti mule in drugo živino, ker niso kristjani — non sono Christiani. Vprežena je mula v težke tovore, voznik pa jo jezdi. Dvokolnica in živinče sta našemljena kakor pri nas vozovi pustnih mask.

Spehana in utrujena od hude vročine sva dospela v siromašno mesto Nicolosi (3000 prebivalcev). Bila sva redka prikazen v teh krajih in pozdravljali so naju mali in veliki z „Germani, Germani!“ Poiskala sva hotel Etna, ki ga nama je priporočala katanska podružnica tamošnjega planinskega društva. Gospodar je bil prav prijazen in postrežljiv in nama je takoj odkazal sobo, ki je bila za ondotne razmere prav snažna in lična. Privoščila sva si pošteno pristne etniške kapljice. Prvi liter je veljal 60 centimov, drugi iste kvalitete že 80 centimov, tretji 1 frank, četrti celo 1'20 frank. Cena je torej rasla vzporedno z najino žejo in navdušenostjo za lepe sicilske kraje in še posebej za Etno, koje vrh sva opazovala z oken sobe v solčnem blesku. —

Res vljuden gostilničar nama je za prihodnji dan preskrbel mule, na katerih sva odjezdila na vrh zaželjene gore. Vodnik je po tarifu dobil 12 frankov za sé, za vsako mulo se je plačalo tudi 12 frankov. Jezdili smo trije, ker je razen naju tudi vodnik na najin račun imel svoje živinče. Jakčeva je imela baje 37 let, moja 29 in vodnikova 42 let; dokaz resnice teh podatkov prepuščava veščakom. Lastnik teh čistokrvnih sicilskih živali pa je hodil peš za našo ekspedicijo, ki je trajala do „Casa di Inglese“ okrog 8 ur. Koj za Nicoloso so zginili lepi vinogradi, pozdravila nas je sama pristna lava, na nekaterih mestih še topla od izbruha leta 1910. Jezdili smo po novi črni široki cesti, ki se je pozneje zožila v slabo vijugasto pot. Cesto gradi država, služi pa najbolj katanskemu škofu, ki ima pod vrhom Etne velike z lavo pokrite kupe snega, ki ga spomladi in v poletju nosijo mule v posebnih posodah v Catanijo, kjer ga rabijo namesto ledu.

Naš vodnik, pristen Kalabrijec, nama je pokazal kraj, kjer je še leta 1910 gospodaril premožen kmet. Zemlja se je stresla, zatulilo je baje strašno, zemlja se je odprla in vsa poslopja s prebivalci in z imetjem so se pogreznila. Pri tem pripovedovanju je vodnik sklenil roke in milo pogledal proti nebu. Tudi naju je pretreslo brez potresnega sunka. — Tik pota se nahajajo veliki sadonosniki, večinoma jabolane, ki pa so bile posute z neštevilnimi gosenicami. Listja že skoraj nič več ni bilo. Omenimo še velik gozd žlahtnega kostanja. Tukaj kupuje država mlado drevje in ga porablja kot droge za brzojavne in telefonične naprave. Mule vlačijo te droge na obeh straneh jarma v dolino.

Zapustili smo zadnji del zemlje, na katerem še uspeva drevje in druge rastline. Potem se pričnejo popolnoma gole praznote, kraj je podoben valovitemu morju, lava je tod tekla v velikih tokih, uničila vse rastlinstvo, se strdila in dala kraju sedanjo žalostno a velezanimivo sliko.

— Posetili smo prvo koč v sredi pota. Tukaj so se mule krmile in mi

smo se okrepčali s proviantom, ki smo si ga v Nicolosiju nabavili. Po enournem počitku smo zopet zasedli svoje sivce. Že so se pokazali prvi postranski kraterji; kadilo se je iz njih kakor iz malega dimnika. Postajalo je mrzlo, huda burja je pihala in nas je zanašala z mulo vred v stran pota.

Približali smo se zavetišču „Casa Inglese“, 2942 m, ki je obenem observatorij. Iz Nicolose je do observatorija napeljan telefon, a bil je nerabljiv; drogi in žica so ležali na tleh, podrl jih je vihar in italijanska brezbriznost jih ni popravila. Vodnik in lastnik sta spravila mule v hlev, naju pa v kočo. Koj na to sva se odpravila z vodnikom v strašni burji proti vrhu; pa ni ga bilo mogoče doseči isti večer. Vodnik je nama zagotavljal, da bode prihodnje jutro ugodnejše vreme. Imela sva namen z vrha opazovati solčni zaton in večerno zarjo, a silen veter, ki nosi na vse strani gost žveplen lavin prah, nama je to preprečil. —

Koča je zidana. Observatorist jo je bil že davno zapustil in se ni več vrnil. Počitka ni bilo mnogo. Nesnaga, kakršne ne najdeš pri nas v najzadnejši oglarski bajti, postelje brez rjuh, samo odeja! Šest odev sva zložila nasé. Zeblo naju pa je kljub temu; zjutraj sva tipala ivje na brkih. O spanju ni bilo govora, ker nama je spanec odganjalo troje vrst strahov: prvi je bil silen vihar, ki je tulil okrog oglov in stresal poslopje; drugi je bil najin vodnik, Kalabrijec čiste brigantske krvi — kaj, ko bi se naju lotil s pomočjo sorodnega mu mulovodje? Tretji strah je bil v bližini koče gromeč stranski krater, ki je neprestano puhal s svojo velikansko „pipo“.

Željno sva pričakovala jutranjih ur. Že ob dveh po polnoči jo mahneva z vodnikom proti vrhu. Boječ se hude burje in viharja — vodnik ga je imenoval „molto vindo“ — je ta odsvetoval dostop do glavnega kraterja. A nisva se ustrašila in zahtevala sva od plačanega vodnika, da naju spremlja. Visočina od „Casa Inglese“ do vrha glavnega kraterja znaša 300 m, a midva sva rabila za to malenkost štiri ure. Morala sva se večkrat vleči na tla, da je vihar, ki nama je metal v lice, ušta, ušesa in oči žveplen prah in paro, zavzel drugo smer in je bilo mogoče zopet nekaj stopinj priti naprej, največkrat po vseh štirih. Pelerina je nama dobro služila, ker sva ž njo zakrivala lica. Ta del ture je bil najnapornejši; že sva obupala o uspehu, ko sva vkljub nevarnosti vendar dosegla vrh. Šaljivi tovariš Jaka se je že med potjo po kranjski navadi pridušil, da hoče pljuniti v žrelo tega strah in groza razširjajočega velikana. In res je pridušek izpolnil: pljunil je „krvavo“ v vsej svoji jezi in veselju v velikansko, nepopisno globoko, ogenj in žveplo bruhaajočo glavno votlino. Kako veliko je to glavno žrelo, se ne da natančno popisati in si ga tudi ne more nihče predstavljati, kdor ga sam ni videl.

Razgled je nepopisno lep in veličasten, posebno v jutranji zarji. Pred nama leži razprostrt ves raj Sicilije, divja Kalabrija in dvoje morij; kdor ga je enkrat videl, ga ne pozabi nikdar. — Več sto postranskih kraterskih stožcev, ki so otroci glavnega, se širi krog in krog svoje silne matice. Ta nima več toliko moči, da bi sama metala vsebino v višino, zato so se ob straneh njenega života pojavili manjši stožci. Prašna, od žveplene lave komaj dihaajoč, sva zapustila to toliko znano, a redko obiskano orjaško goro. Kdo izmed Slovencev je že stal na njenem temenu? — Nazaj grede sva krenila po drugi smeri in sva si ogledala velike prepade in stranska žrela.

Dospevši do Casa Inglesi, sva nameravala zopet zasesti mule; vsled silnega viharja sva jih poslala naprej do varnejšega prostora, kjer jih zasedeva in jezdiva do Nicolose. Med ježo je skrbel za zabavo humorist Jaka. Primerjal me je z Garibaldijem. Mula se je menda tega zavedala in me je večkrat razsedlala na trdo lavo. Še sedaj nosim na koži viden spomin na tisto ježo in razježo. — Pravičnost pa je zahtevala, da je tudi zasmehovalec posedal izmenoma na muli in na tleh! — V Nicolosi sva se nastanila za nekaj uric v prejšnjem hotelu; tu sva se vpisala v spominsko knjigo. Suha živinčeta sva izročila lastniku, odpravila vodnika in mulovodjo s primerno napitnino ter jo mahnila nazaj proti Kataniji.

Vrnila sva se zopet v Messino in prenočila v grand hotelu di Roma v družbi tam vdomačenih — raznovrstnih nadležnih živali. — Spotoma sva obiskala Napolj, od tam sva posetila svetovnoznani otok Capri z modro jamo. Popeljala sva se potem z železnico vzpenjačo na Vezuvi (1268 m). Tujcev je kar mrgolelo na robu kraterja in gledalo v njega globino. Tunist in humorist Jaka se je pokazal tukaj tudi dobrega tenorista. Zapel je v krogu odličnih tujcev himno „Hej Slovani!“ Ponoviti jo je moral in radovedni so bili, v kakšnem jeziku jo je pel. Ko jim je to razložil, so se čudili, da imamo tako melodijozne pesmi. Dve švedski učiteljici sta moledovali, naj še katero slovensko zapoje; on se je pošalil, nastavil klobuk in zahteval za vsako točko 1 liro. Dame in gospodje so res kar segli v žep; to resno umevanje njegove šale pa Jaku ni bilo všeč. Poveznil je klofeto na glavo in odšla sva.

Nikjer še nisem videl tako velikega kolodvora kakor je napolitanski. — Vstopila sva v direktni brzovlak in sva se odpeljala naravnost domov.

Društvene vesti.

Podravska podružnica je sklicala svoj XX. občni zbor 20. marca. Podružnica je zgradila minulo leto tretjo kočo pri točki Sv. Areh, ki je deloma namenjena čuvaju, deloma pa ima sobe. — V spominski knjigi je vpisanih 2280 oseb, med njimi mnogo bratov iz juga naše domovine. — Nekaj kažipotnih tabel se je zamenilo, markacijsko delo je zaostalo, ker za to potrebno delo ni dobiti sposobnih in vnetih ljudi. — Blagajnik poroča o zelo velikem denarnem prometu. — Izvolil se je dosedanji odbor. — Oskrbništvo društvenih zgradb pri Sv. Arehu prevzame sin dosedanjega oskrbnika, g. Mirko Sernc — Sklene se, telefonično zvezati Ruško kočo z Rušami. — Prenočnina znaša v Ruški in čuvajevi koči 12 K, za člane S. P. D. 6 K, v „Planinki“ 25 K, ozir. 20 K.

Podružnica priredi letos avgusta v spomin dvajsetletnega svojega obstoja planinsko slavnost v Rušah.

Dav. Lesjak.

Koča na Klopnem vrhu (Pohorje). Mariborska podružnica SPD. je po pogodbi z dne 1. marca 1921 vzela od gozdarskega urada grofa Zabeo v najem za dobo 10 let, t. j. od aprila 1921 do 31. marca 1932, v občini Kumen ležečo staro gozdarsko kočo h. št. 74 na Klopnem vrhu za letno najemnino po 50 kron. — Društvo prevzame kočo v današnjem (slabem) stanju ter se zaveže, jo popraviti na svoje stroške, vzdrževati jo v dobrem stanju in jo po končani dobi najema v istem stanju oddati gozdarskemu uradu, ne da bi zahtevalo povračilo stroškov. — Inventar se nikakršen ne daje v najem. — Zavarovalnino zoper požar (60 K za 10 let), povrača društvo gozdarskemu uradu v letnih obrokih. Proti vlomom ali tatvini ne prevzame gozdarski urad nikakih obveznosti. Za popravo in vzdrževanje potrebni stavbeni les da gozdarski urad društvu brezplačno, a les za kurjavo po primerni ceni na deblu na razpolago. Vsakokratni vodja gozdarskega urada ali njegov namestnik imata pravico do brezplačnega nočevanja v koči. —

Tako je prišla Mariborska podružnica SPD. do „svoje“, dasi ne lastne koče, ki bo zelo ustrezala vsem posetnikom divnega, gozdnatega Pohorja, osobito izletnikom k Ruški koči, od koder imajo lepo gozdno pot po vrhovih do Klopnega vrha. Podružnica se sedaj trudi za lastno opravo koče

Ugodnosti članom Ferijalnega Saveza. — Društvo je dovolilo, da bodo člani za celo našo državo ustanovljenega dijaškega Ferijalnega Saveza, ki se izkažejo z legitimacijami tega Saveza, dobili v kočah S. P. D. iste ugodnosti, kakor člani S. P. D. Za nje velja torej polovična prenočnina v vseh planinskih kočah, kakor je določena za člane. Pri hotelu Zlatorogu pa, kjer tudi članom ni dovoljena znižana prenočnina, se priredi za dijake v stari dependanci skupno ležišče, na katerem bodo imeli člani Ferijalnega Saveza polovično prenočnino kakor v naših planinskih kočah.

Dijaških izkaznic za brezplačno prenočevanje v planinskih kočah društvo ne izdaja več.

Društveni znaki so sedaj došli in se dobijo v pisarni Osrednjega odbora, Kralja Petra trg št. 2. Cena je 40 K za vsak znak.

Obzor.

Gams-divjak.

Splošno je razširjeno mnenje, da gamsi pobegnejo pred človekom, brž ko ga ovohajo. Bil sem tudi jaz uverjen o tem. Da pa temu ni tako, naj priča sledeči resnični dogodek, ki bo zanimal prirodoznanca kakor lovca.

V vojnem letu 1915 smo jo ubrali štirje v Storžičevo skupino; naš cilj je bil najprej Storžič (2134 m) in potem doli na Jezersko. „Dobro nam je tukaj biti“, sem dejal, ko smo se zleknili po peščenini in se solnčili vrh Storžiča, poslušajoč zamolklo bobnenje topov s soške fronte. — Glavni predmet našega pogovora je bil doživljaj, ki se nam je primeril med potjo. Povzpevši se iz Preddvora, smo prišli po grapi gori izven gozda na „Dolgo Njivo“; to je dolga, ozka dolina s sočno travo med Zaplato in Malim Grintavcem, ki se vzpenja do grebenov Storžičevega gorovja. Proti vrhu gredé ugle damo nakrat množico gamsov, ki so drveli pred nami čez rob na jezersko stran, mladiči na dolgih nogah naprej, starci za njimi. Da se ne zlažem, ne bom imenoval njih števila; bila jih je pač cela čreda. — V dolini si privoščimo kratek odpočitek. Kar zapazim na levem pobočju nad nami neko sivo točko. — „Joža, zdi se mi, da leži tam gori še en gams“, pravim svojemu bratu. „Kaj še, skala je“, pravi ta. „Seveda je skala“, dodasta tudi druga dva. — Ker pravijo, da imam slabe oči, sem se hotel od blizu prepričati, je li skala ali gams. Mahnem jo navzgor, ostali trije se pa smeje doli krepčajo. — Ko pridem nekoliko višje, vidim, da leži pred menoj velik gams, ki me srepo in nepremično opazuje; maham s palico in upijem nad njim — nič: mrcina se ne premakne! Pokličem brata gori; ta pride in se stisne za bližnjo skalo: tako opazujeva na tleh ležečega gamsa, ki še vedno ni niti trenil z očmi. Približam se mu na tri korake, da bi ga lahko s palico udaril — ko bi se upal, seveda. Ugibljeva z bratom, kaj mu je, ali je obstreljen, pobit ali kaj! Čas mladičev ni, ker ti že v tem času sami drvé okoli. Pokličeva še M.; ko prične ta lezti navzgor, takrat migne gams z uhlji. Opazil je menda, da ga zajamemo od treh strani, in se je pričel ozirati od enega do drugega. . . Nakrat poskoči, da je kar zabobnelo, in jo ubere mimo mene navzdol proti onemu, ki se je krepčal v dolini. Ta zavpije, gams se pred njim ponosno obrne v stran in se postavi vrh bližnjega pečevja, odkoder nas izzivalno ogleduje. Tam smo ga pustili.

Umevno, da ta dan nismo mogli pozabiti tega dogodilja; v „Kazini“ na Jezerskem smo ga opisali celo v pesniški obliki; spominska knjiga hrani naš — poetični izliv za bodočega raziskovalca.

Tam je slučajno bral pozneje ta opis pokojni baron F., ki je imel lov v tem gorovju. Pripovedoval je, da se tak gams imenuje „divjak“, to je star samec, ki ga čreda ne mara več in ga izključi iz družbe. Potika se sam okoli in je lahko turistu nevaren, ker se mu ne umakne s pota.

Hodil sem pozneje še večkrat v tem gorovju, a „divjaka“ nisem več videl. Ali ga je podrla lovčeva krogla? Morda pa je bilo njegovo okostje tisto, ki sva ga leto pozneje našla z bratom dobro ohranjeno pod neko skalo. Brat je vzel okostje s seboj in šolska mladež se bo učila ob njem spoznavati „gamsa-divjaka“. F. L—e.

Varstvo rastlin in živali. V zadnji številki smo na str. 23. omenili potrebo varstva redkih in pomembnih rastlin. Medtem je izdala deželna vlada za Slovenijo z dnem 19. febr. t. l. naredbo št. 64 (Uradni list z dne 9. marca 1921, št. 25) posebno

naredbo o varstvu redkih ali za Slovenijo tipičnih in za znanstvo pomembnih živali in rastlin in o varstvu špilj (jam). Izmed živali, ki se ne smejo loviti, pokončavati, prodajati, ponujati v nakup in izvažati, navajamo le: vse jamske hrošče, pajkovce in mehkužce, planinskega kozlička (*Rosalia alpina*), orjaškega krešiča (*Procerus gigas* Creutz) in metulja apolona (*Parnassius apollo*).

Ne smejo se trgati, rvati, prodajati, ponujati v nakup in izvažati sledeče rastline: košutnik ali rumeni svišč, Fröhlichov svedec ali svišč (*Gentiana Fröhlichii* Hladn), panonski svišč, Kluzijev svišč, Sternbergov klinček (*Dianthus Sternbergii*), strupena zlatica (*Ranunculus Thora*), murka ali zamorček (*Nigritella nigra* L. in *Nigritella rubra* Richt.), lepi čevelj ali lepi ceptec (*Cypripedium calceolus*), Blagajev volčin (*Daphne Blagayana* Freyer), dišeči volčin (*Daphne cneorum*), progasti volčin (*Daphne striata*), lovorolistni volčin ali volčji koren (*Daphne laureola*), planinska možina (*Eryngium alpinum*), kranjski jeglič (*Primula carniolica*), lepi jeglič ali avrikel (*Primula auricula*), Cojzova vijolica (*Viola Zoisii*), Cojzova zvončica (*Campanula Zoisii*), rogata vijolica (*Viola cornuta*), cesarski silj ali cesarski koren ali jaščerica ali aškerca (*Peucedanum ostrothium*), božje drevce ali božji les (*Ilex aquifolium*), planika ali očnica ali pečnica (*Leontopodium alpinum*). — Trgovsko ukoriščanje alpske flore sploh je prepovedano; v znanstvene svrhe sme okrajno politično oblastvo dovoliti izjeme od prepovedi.

Naravne jame (špilje) so pod nadzorstvom deželne vlade za Slovenijo, gozdarskega oddelka.

Pri prestopku se zaplени ves predmet in porabljeno orodje; kaznuje se z denarno globo od 20 K do 4000 K ali z zaporom do 14 dni. J.

Dr. Josip C. Oblak, „Izprehodi po Koroški Sloveniji“. V Ljubljani, 1920. Založil „Tourist Office“ v Ljubljani. Cena 6 K.

Knjižica vsebuje potopisa po slovenskem Rožu in v Podjuni, deloma v obliki ponatisov dotičnih odstavkov istega pisatelja „Koroške Slovenije“. Spisana je še pred plebiscitom in bo, kakor vsak potopis, dobrodošla vsakomur, ki hoče spoznati dotične kraje. Zlasti zaslužen pa je dodatek o koroškem narečju, narodnem značaju in narodni poeziji. Zelo umestna je opazka na str. 41, da z ničimer ne moreš bolj zadeti koroškega Slovence kakor s tem, da mu oponašaš njegovo narečje ali ga celo smešiš; kajti to ljudstvo je po svoji naravi mehkočutno, a osebno samozavestno. — Šlišali smo opazke, da se zastopniki naše uprave na Koroškem v tem oziru niso vedno obnašali dovolj oprežno; sicer pa nismo poklicani o tem soditi. — Knjižica je ohranila svojo vrednost v bornem našem turistovskem slovstvu tudi zdaj in v naprej. J.

Dr. Josip C. Oblak, „Koroška Slovenija“. V Ljubljani 1919, v komisiji založbi L. Schwentnerja. Cena 6 K.

Spis je izšel leta 1919, pred plebiscitom; to dovolj in ostro označuje občutke, s katerimi čitamo temperamentna, optimistična in samozavestna izvajanja našega navdušenega koroškega apostola, da ga tako imenujemo. Saj se pač nihče ni tako s srcem zavzemal za našo Koroško, kakor mi kot planinci in on kot planinec. Stoječ na Golici, na Dobraču, na Obiru, smo merili z ljubečimi očmi ta prekrasni svet, „naš“ svet gori do Osojskega jezera in preko njega. A danes? Danes, ko niti Obir ni „naš“? Danes, ko imamo širno „Koroško Slovenijo“ le v Dr. Oblakovi knjižici? Tisočletni mučenik Slovenec pač trka na prsi in čita škrtaje pesem o „Svetopolkovni oporoki“, a njegove sklonjene rame se upirajo z nezlomljivo odporno močjo proti pritisku natovorjenega mu bremena, oči so mu uprte v daljno svetlo točko in srce mu bije krepkosveže. . . . Sicer pravi pisatelj na str. 9: „Ni nam treba prav nič zakrivati neutajljivega dejstva: naj bo usoda Trsta in Primorja, Goriške taka ali taka, definitivno teh naših zavednih, nam

neobhodno potrebnih delov Slovenije nikdar ne moremo izgubiti; prej ali slej nam jih bodo neraznarodene, čiste, zavedne, rekel bi, neoskrunjene vrnili, vrniti morali. O slovenski Koroški, ako bi jo izgubili — si usojam to resno dvomiti...“ Tako je pisano l. 1919; danes imamo plebiscit za seboj, danes pravimo s trdno zavestjo in zgodovinsko izkušnjo: Slovenci nismo in ne bomo nič izgubili, dokler sami sebe ne izgubljam!

Spis je za zdaj zgodovinski dokument, ki točno razpravlja, kje bi na j tekla meja Koroške Slovenije, in nam označuje položaj pred plebiscitom, zavračajoč zahteve nasprotnikov. Hvaležni moramo biti pisatelju, da je zbral ves material, hvaležni tem bolj, ker se je od naše strani vse premalo delovalo v literarni in znanstveni javnosti v prilog naših zahtev; zato ostane spis aktualen i v naprej.

Planinski koledar 1921. — Ta koledar ima poleg koledarske vsebine tudi točen seznamek vseh pomembnih planinskih izletov z označbo, koliko časa se rabi za eno ali drugo turo. Naroča se pri „Založništvu Plan. koledarja v Mariboru, Krekova ulica 5, I. nadstr. ali pri Osrednjem odboru SPD. v Ljubljani, Kralja Petra trg št. 2“. Cena s poštnino 21 K za komad; čisti prebitek je namenjen za povečanje koče na Korošici pod Ojstrico. Planinci, posezite po koledarju, da s tem omogočite nadaljno povečano izdajo v letu 1922!

„Tourist Office“. Občinstvo opozarjamo, da daje Generalni komisariat za tujski promet v Sloveniji, Ljubljana, Dunajska cesta 18 (Tourist Office) brezplačna pojasnila o letoviščih, zdraviliščih v Sloveniji ter zdraviliščih po Hrvaški in ob Jadranu. Pri pismenih vprašanjih naj se blagovolijo priložiti znamke za odgovor. Istotam so na razpolago turistom točne informacije o potovanju po slovenskih planinah in gorskih postojankah Slov. Plan. Društva ter se izstavljajo tudi članske izkaznice SPD.

„Golica in Kadilnikova koča“. Potopisne in zgodovinske črtice. Spisal dr. Jos. C. Oblak. — Te knjige je še nekaj v zalogi. Cena 10 K. Dobiva se pri pisatelju v Ljubljani.

„Planinski Vestnik“ izhaja desetkrat na leto in se naroča pri Osrednjem odboru SPD. v Ljubljani. — Letna naročnina 70 K.

Vsebina: Janko Mlakar: Mesečnik v planinah (str. 49, Dalje). — Dr. H. Tuma: Planina Trebiščina (str. 55) in Ostrnik (str. 61). — G. Gussich: Smučevska tura na Vel. Planino (str. 60). — France Oset: Potovanje na Etno (str. 64). — Društvene vesti str. 69: Občni zbor Podravske podružnice; Koča na Klopnem vrhu (Pohorje); Ugodnost članom Ferijalnega Saveza; Dijaške izkaznice ustavljene; Društveni znaki. — Obzor: Gams-divjak str. 70; Varstvo rastlin in živali str. 70; Dr. Jos. C. Oblak, Koroške Slovenija, str. 71, Izprehodi po Koroški Sloveniji, str. 72. — Oglasi. — Slika Velike Planine (str. 60).

Urednik dr. Josip Tomižšek v Mariboru. — Izdaja in zalaga Slovensko Planinsko Društvo v Ljubljani (Osrednji odbor). — Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani